

Protokoll fört vid Karlskrona Läkareförenings 1421:e sammankomst på Sjöofficersmässens lokaler den 27:e september 2018.

Håkan presenterade kvällens föreläsare Johan von Schreeb, specialist i allmän kirurgi och katastrofmedicin Centre for Research on Health Care in Disasters, Karolinska Institutet.

Johan börja kvällen med att berätta att han precis kommit från undervisning av läkarstudenter på KI och hur viktigt det är att använda de befintliga resurserna man har på plats. Att tänka hur man går tillväga utan skiktröntgen och elfores, att man ibland måste ta beslut och nöja sig med mindre än 99% sannolikhet. Johan berätta om hans vision om att föra kunskaper vidare från Sverige till världen, men att Sverige och svensk vård också har mycket att lära om katastrofarbete och att den stora utmaningen är att arbeta med knappa resurser och göra prioriteringar.

Ibland vankar Johan runt i svenska sjukhus i den sköna vita sjukhuspyjamasen och jobbar som allmänkirurg. Mycket som vi inom Blekinge nu vankar runt i vår turkosa smurfdräkt. Men när han inte gör det försöker han tänka på preventiva insatser. Att jämna balansen mellan tillflöde av patienter och resurser och disponera resurserna på bästa sätt möjligt. Det viktigaste är framförallt tiden, tid är liv och ibland måste beslut tas vem som kan vänta och vem som kräver omedelbar vård.

Johan började läkare utan gränser som ung. En av hans första uppdrag var i Afghanistan där han fick erfara hur mycket en kirurgs kniv kan bota genom att göra allehanda ingrepp. Han påminde oss om vår egna förflutna historia och hur Karolinska institutet en gång grundades för att utbilda fältläkare. Johan själv var rekryt här i Sparre och då fick han en 6 månader lång kris kirurgi utbildning där man bland annat övade på skjutna grisar.

Johan hade förmånen att ha Hans Rosling som sin handledare. En underbar person som lärde Johan mycket. Bland annat ekar fortfarande orden: "Johan du måste tänka, oberoende om du försöker vara god så måste det bli bra också". Något som Johan försöker tänka på i de svåra situationerna när det gäller att prioritera rätt.

Johan pratade även om terrordådet på Drottninggatan 2017 den 7:e april och även om mycket av arbete gick bra har vi fortfarande mycket att lära oss. Bland det viktigaste är att skapa ett system mellan länder för att i katastrof kunna skicka materiell, förnödenheter och personal. Vi måste börja tänka nytt och inte se vårt behov av utländsk släktningshjälp vid stora bränder som en skymf utan en tillgång.

Mycket av vad som utgör en katastrof är när ett systems sårbarhets möts av fara. Detta förklarar varför ett lika stort jordskalv i New York har helt annan innebörd än i Haiti. Det beror på mycket mer än naturkatastrofer, i sin kärna beror det på infrastruktur och ett lands sårbarhet till yttre faktorer. Det gäller även att ändra vårans världsbild och inse att mycket av gamla sanningar har ändrats. Många av utvecklingsländerna dör nu istället av sjukdomar och tillstånd vi i västvärlden. Även om västvärlden spenderar mer pengar per capita på vård kan det vara mycket oeffektiv vård.

Vi måste lära se katastrof och katastrofmedicin från ett folkhälsoperspektiv. Det är inte alltid en kirurgisk kniv räddar liv utan ibland krävs det spadar för att gräva latriner också.

Vi lämnades med orden. Ha ett varmt hjärta men en kall hjärna!

Den sedvanliga supén sponsrades av Karlskrona Läkareförening.

Vid protokollet: Benjamin Cosby, sekreterare Karlskrona Läkareförening